

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Referanse

2015/11148-HEOM

Dato

09.10.2015

Rutiner og systemer for å oppdage plagiat i oppgaver og avhandlinger

UiB har i sin brosjyre 'ABC ved mistanke om fusk' eksemplifisert fusk som 'Å ikke oppgi kilder' og 'Å ikke klart markere gjengivelser fra andre som sitater (plagiat)'. Man kan videre lese at 'Universitetet har plikt til å reagere mot fusk og forsøk på fusk i alle deler av den akademiske virksomheten'¹.

Dette er noe vi alle kan si oss enig i, men da bør også de beste verktøyene til å avdekke plagiat være tilgjengelig. For å avdekke plagiat bruker i dag UiB programmet *Ephorus* (www.Ephorus.com) hvor man kan laste opp oppgaver og avhandlinger og søke i tilgjengelige tekster samtidig som man bidrar til å utvide referansematerialet for kommende søk. *Ephorus* søker gjennom de innsendte besvarelsene og sammenlikner dem med tekster på internett og andre tekster i *Ephorus*.

Ephorus sammenligner altså innleverte tekster med tidligere innleverte tekster, samt materiale åpent tilgjengelig på nett. Dette kan nok fungere godt i skoleverket og for fag der studenter leverer inn lengre, essaylignende oppgaver. Erfaring har imidlertid vist at *Ephorus* har en begrenset nytteverdi når det gjelder å oppdage kopiering og plagiat i masteroppgaver og doktorgradsavhandlinger. Eventuell plagiat i slike tilfeller er ofte fra artikler og andre kilder som ikke ligger åpent tilgjengelig. *Ephorus* oppdager sjelden slik plagiering, kanskje heller ikke selvplagiering.

For en tid tilbake ble det levert inn en ph.d.-avhandling ved Kjemisk institutt, som ble avvist av Fakultetsstyret. Et av de utenlandske medlemmene av bedømmelseskomiteen fant i innledningen flere tilfeller av ordrett sitering fra ikke oppgitte kilder, samt utstrakt ordrett kopiering av egne artikler. Dette ble gjort ved hjelp av programmet *Turnitin*, som UiB ikke har tilgang til. En tilsvarende sjekk i *Ephorus* ville ikke avdekket dette. Dette kan tyde på at vi er avhengig av ekstern hjelp for å følge opp løftene fra vår egen brosjyre.

Det er grunn til å anta det de færreste utenlandske opponenter gjør en slik sjekk, noe som gjør at slike saker lett forblir uoppdaget. Det er heller ikke etablert felles rutiner på

¹ http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/fusk_ansatte_2015_nor_web_0.pdf

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

fakultetet for å oppdage eller forhindre plagiat, som det er for eksempel ved Det medisinsk-odontologiske fakultet og Psykologisk fakultet.

Det synes underlig at fakultetet vurderer omfanget av plagiat som så alvorlig at en avhandling stoppes på tross av komiteens anbefaling, uten at man samtidig har rutiner eller systemer som kan avdekke eller hindre at slike situasjoner oppstår.

Instituttrådet ved Kjemisk institutt hadde i sitt møte av 29. september oppe til behandling, Sak 4: Plagiat i avhandlinger. På bakgrunn av diskusjonen i møtet, vedtok instituttrådet å oversende saken til fakultetet for nærmere utredning om hvorvidt i) UiB bør skaffe til veie verktøy som er bedre egnet enn *Ephorus* til å avdekke plagiat i innleverte vitenskapelige avhandlinger og oppgaver og om ii) det bør innføres rutiner ved fakultetet og instituttene for å minimere risikoen for at slike saker oppstår i fremtiden.

Vennlig hilsen

Anne Marit Blokhus
Instituttleder
Kjemisk institutt

Hege Ommedal
seniorkonsulent